

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION

Bryssel den 25.7.2005
KOM(2005) 331 slutlig

MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL RÅDET

**Översyn av systemet för medelfristigt finansiellt stöd till medlemsstaterna
enligt artikel 119 i Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen**

MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL RÅDET

Översyn av systemet för medelfristigt finansiellt stöd till medlemsstaterna enligt artikel 119 i Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen

1. BAKGRUND

I enlighet med artikel 119 i fördraget har gemenskapen ett stödsystem för medelfristigt ekonomiskt stöd till de medlemsstater som inte har infört euron och som har svårigheter eller allvarligt hotas av svårigheter beträffande sin betalningsbalans, antingen på bytesbalans- eller kapitalbalanssidan. Systemet regleras av rådets förordning (EG) nr 332/2002 av den 18 februari 2002 (nedan kallad förordningen)¹. I förordningen anges att rådet vart tredje år skall pröva om det system som upprättats, i fråga om dess principer, närmare villkor och fastställda tak för utestående lån, fortfarande uppfyller de behov som föranledde dess införande. Rådets prövning skall göras på grundval av en rapport från kommissionen och efter att Ekonomiska och finansiella kommittén har avgivit ett yttrande. Eftersom tre år förflutit sedan förordningen antogs har kommissionen utarbetat detta meddelande som en rapport till rådet om hur systemet fungerar.

2. SYSTEMETS HUVUDSAKLIGA EGENSKAPER

Systemet är utformat för att snabbt kunna bevilja ekonomiskt bistånd. Den stödmottagande medlemsstaten bör kunna ta emot stödet tillräckligt snabbt för att kunna vidta ekonomisk-politiska åtgärder som förhindrar att det uppstår en allvarlig betalningsbalanskris och för att understödja insatser mot konvergens. På detta sätt kan tillgången till systemet, tillsammans med de ekonomiska villkor som är kopplade till varje ekonomiskt stöd, användas för att öka finansmarknadens förtroende för den stödmottagande medlemsstatens förmåga att återupprätta en sund betalningsbalanssituation².

Systemet kan aktiveras av rådet på kommissionens initiativ (i enlighet med artikel 119), efter överenskommelse med den medlemsstat som ansöker om gemenskapsfinansiering eller på medlemsstatens direkta begäran. Så snart systemet har aktiverats skall rådet undersöka situationen i den medlemsstat som ansöker om stöd och besluta a) om ett lån eller ett lämpligt finansieringssystem skall beviljas, om dess belopp och dess genomsnittliga löptid, b) de villkor för den ekonomiska politiken som är knutna till det medelfristiga ekonomiska stödet för att återupprätta en hållbar betalningsbalanssituation, och c) de närmare villkoren för lånet eller finansieringssystemet där utbetalning eller dragning i regel sker i på varandra följande delar. Rådets beslut skall fattas med kvalificerad majoritet, på förslag av kommissionen och efter samråd med Ekonomiska och finansiella kommittén.

¹ EGT L 53, 23.2.2002, rättelse: EGT L 349, 24.12.2002. Förordningen från 2002 ersatte rådets förordning (EEG) nr 1969/88.

² En medlemsstat som vill använda finansieringskällor utanför gemenskapen, som omfattas av ekonomisk-politiska villkor, måste först samråda med kommissionen och de övriga medlemsstaterna för att undersöka de möjligheter som finns enligt gemenskapens system för medelfristigt ekonomiskt stöd. Dessa samråd kommer att hållas inom Ekonomiska och finansiella kommittén.

Kommissionen skall tillsammans med Ekonomiska och finansiella kommittén regelbundet kontrollera om den ekonomiska politiken i den medlemsstat som tar emot stöd överensstämmer med de åtaganden som anges i saneringsprogrammet eller andra eventuella villkor. Medlemsstaten skall ställa all nödvändig information till kommissionens förfogande och ytterligare utbetalningar beror på resultatet av dessa kontroller. På den stödmottagande medlemsstatens begäran kan lånen innehålla en klausul om sin lösen. Om restriktioner för kapitalrörelser införs eller återinförs med stöd av artikel 120 i fördraget under den tid som det ekonomiska stödet ges, skall villkoren och de närmare bestämmelserna för stödet omprövas.

3. FINANSIERING AV LÅN VIA SYSTEMET

Det utestående lånebelopp som kan beviljas medlemsstaterna genom systemet för medelfristigt ekonomiskt stöd är för närvarande begränsat till 12 miljarder euro. Kommissionen är berättigad att för Europeiska gemenskapens räkning ta upp lån motsvarande detta tak på kapitalmarknaderna eller genom finansinstitut. Upp- och utlåningstransaktionerna genomförs i euro med användande av samma valuteringsdag och får inte exponera gemenskapen för risker vad gäller omvandling av löptider, valuta- eller ränterisker eller andra affärsrisker. Europeiska centralbanken skall vidta nödvändiga åtgärder för att administrera lånen³. Medlemsstaternas eventuella finansiering av hela eller en del av det medelfristiga ekonomiska stöd beslutas också av rådet.

På begäran av gäldenärsmedlemsstaten och om omständigheterna tillåter en förbättring av lånens räntesats, får kommissionen refinansiera hela eller delar av sin ursprungliga upplåning eller rekonstruera de finansiella villkoren för denna. Detta får inte ha till följd att det berörda lånets genomsnittliga löptid förlängs eller att det belopp som är utestående på dagen för dessa transaktioner höjs. Gemenskapens kostnader i samband med avslutet och genomförandet av varje transaktion skall betalas av gäldenärsmedlemsstaten. Ekonomiska och finansiella kommittén skall hållas informerad om genomförandet av dessa transaktioner. Lån som beviljas som medelfristigt ekonomiskt stöd kan beviljas för konsolidering av ett kortfristigt monetärt stöd som Europeiska centralbanken beviljat genom den ultrakorta finansieringsmekanismen.

4. UTVÄRDERING AV SYSTEMETS PRINCIPER OCH TAK FÖR UTESTÅENDE LÅN

Sedan förordningen antogs har inte systemet aktiverats.⁴ Inom denna tidsperiod har ingen av de stödberättigande medlemsstaterna erfarit svårigheter eller allvarligt hotats av svårigheter beträffande sin betalningsbalans. Följaktligen har inte systemets lämplighet vad gäller dess principer, närmare villkor och tak för utestående lån prövats för en eller flera medlemsstater med ett faktiskt behov av gemenskapsfinansiering.

Även om det inte funnits något behov av medelfristigt ekonomiskt stöd sedan förordningen antogs, gäller fortfarande principerna och de förutsättningar som ligger till grund för systemet.

³ Europeiska centralbankens beslut ECB/2003/14 av den 7 november 2003 om administrationen av Europeiska gemenskapens upp- och utlåning enligt systemet för medelfristigt ekonomiskt stöd [EUT L 297, 15.11.2003].

⁴ Det senaste beslutet om att aktivera systemet fattades av rådet enligt den föregående förordningen i januari 1993 när Italien tog emot ett lån på 8 miljarder euro i form av fyra delbetalningar. Bara de två första delbetalningarna på 2 miljarder utbetalades, eftersom den efterföljande förbättringen av den italienska betalningsbalanssituationen ledde till att de resterande utbetalningarna inte behövde göras.

Utvidgningen av unionen den 1 maj 2004 har utökat antalet stödberättigande medlemsstater från tre till tretton. Så länge dessa medlemsstater inte har infört euron är de berättigade att ansöka om medelfristigt ekonomiskt stöd från gemenskapen om det uppstår problem med deras betalningsbalans. Det nuvarande taket på 12 miljarder euro för utestående lån genom systemet beslutades av rådet inför framtida utvidgningar⁵. Även om nuvarande tak innebar en minskning från taket på 16 miljarder euro som angavs i förordningen från 1988 anser kommissionen att det är tillräckligt högt för att tillfredsställa flera medlemsstaters samtidiga behov. Därför föreslås i detta skede inga ändringar av principerna, de närmare villkoren för att förvalta systemet eller taket för utestående lån.

5. UPPDATERING AV GEMENSKAPENS LÅNEPROGRAM EUROPEAN MEDIUM-TERM NOTE (EMTN)

I den förordning som reglerar systemet krävs att lämpliga förfaranden och instrument skall finnas för att gemenskapen snabbt skall kunna tillhandahålla medelfristigt ekonomiskt stöd. Det skall i detta sammanhang noteras att kommissionen har uppdaterat sitt ramavtal om emissioner av obligationer – låneprogrammet European Medium-Term Note (EMTN). Den dokumentation som är kopplad till det uppdaterade ramavtalet har nu anpassats till gällande normer på finansmarknaden. Vidare ger det uppdaterade EMTN-programmet kommissionen möjlighet att direkt emittera upp till 4 miljarder euro för gemenskapens eller Euratoms räkning, med löptider på mellan tre månader och 30 år som anpassas efter det specifika projekt som skall finansieras.⁶ Programmets storlek återspeglar en realistisk bedömning av de kortfristiga finansieringsbehoven och kan vid behov snabbt utökas på kommissionens initiativ.

EMTN-programmet stöder inte bara systemet för medelfristigt ekonomiskt stöd. Emitteringen av EMTN används också för att finansiera lån till samma villkor (back-to-back-lån). Dessa lån (i) beviljar EU som ekonomiskt stöd till tredje länder med allvarliga finansbehov och (ii) får Euratom bevilja medlemsstater, vissa länder i Central- och Östeuropa och Oberoende staters samvälde (OSS) för att hjälpa till att förbättra kärnkraftverkens säkerhet. Det nya programmet hade redan i juni 2005 använts för transaktioner på sammanlagt 1,66 miljarder euro.

I samband med uppdateringen av EMTN-programmet har klausuler om hur kontrakten skall omförhandlas om låntagaren inte kan betala enligt uppgjord amorterings- och ränteplan införts i den tillhörande dokumentationen i överensstämmelse med den samsyn som Ekonomiska och finansiella kommittén nådde i september 2003. Dessa klausuler är utformade för att förbättra obligationsinnehavarnas rättigheter genom att införa regler om kollektiv representation och en omläggning av obligationsvillkoren som dessa genomdrives med majoritetsbeslut vid underlåtenhet från emittentens sida. Införandet av dessa klausuler i EMTN-dokumentationen sammanfaller med medlemsstaternas och kommissionens förklaring om att föregå med gott exempel genom att införa klausulerna i sina internationella skuldemissionsinstrument för att

⁵ När rådets förordning (EG) nr 332/2002 av den 18 februari 2002 antogs bestod de anslutande länderna av de tio nya medlemsstaterna, Bulgarien och Rumänien.

⁶ Det nya programmet ersätter ett program som ursprungligen infördes under 1994, som uppdaterades 1999 och som begränsades till 2 miljarder euro. Programmet skall genomföras av Goldman Sachs och Deutsche Bank som kommer att ha ansvaret för att placera obligationerna hos europeiska och internationella investerare.

främja de internationella insatserna för att säkra en ordnad skuldomläggning i händelse av statsskuldskriser.⁷

6. SLUTSATS

Detta meddelande är den första treårsrapporten till rådet om de principer, närmare villkor och tak för utestående lån som gäller för gemenskapens system för medelfristigt ekonomiskt stöd enligt den relevanta rådsförordningen. Eftersom ingen av de stödberättigande medlemsstaterna har aktiverat systemet under översynsperioden har inte systemets principer, närmare villkor och tak för utestående lån prövats. Trots detta anser kommissionen att systemet fortsätter att uppfylla de stödberättigande medlemsstaternas potentiella behov och det föreslås därför att inga ändringar av systemet skall göras i detta skede.

⁷

I samband med de internationella insatserna för att främja en ordnad skuldomläggning i händelse av statsskuldsskriser enades EU-medlemsstaterna om att föregå med gott exempel genom att införa klausuler om hur kontrakten skall omförhandlas i sina skuldemissioner. Mer specifikt tillkännagav ekofinrådets ordförande i Internationella och monetära kommittén (IMFC) i april 2003 att för de statsobligationer som utfärdas enligt utländsk jurisdiktion eller som styrs av utländsk lagstiftning "EU innan årets slut kommer att använda avtalsenlig ram som G-10 utvecklat, som vid behov kommer att överensstämja med gällande lagar och anpassas till lokal rättspraxis. Därefter kommer medlemsstaterna inte längre att utfärda obligationer utan några sådana klausuler." Vid samma tillfälle tillkännagav kommissionsledamoten med ansvar för ekonomiska och monetära frågor att klausulerna om hur kontrakten skall omförhandlas också skulle införas i den dokumentation som är kopplad till gemenskapens emissioner.